ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004 *2009*

Комисия по култура и образование

2008/0140(CNS)

20.1.2009

СТАНОВИЩЕ

на комисията по култура и образование

на вниманието на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

относно предложението за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация
(COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Докладчик по становище: Lissy Gröner

PA_Legam

КРАТКА ОБОСНОВКА

С предложението си за директива за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, Комисията цели да допълни европейското законодателство в областта на равното третиране.

Реформата на Договора през 1997 г. в Амстердам, и по-специално приемането на член 13 на Договора за ЕО, разкриха нови възможности пред ЕС за изработване на политика на равните възможности. В резултат на това през последните години влязоха в сила четири директиви, свързани с:

- равното третиране в областта на заетостта и професиите[1]
- прилагането на принципа на равно третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до заетост, професионално обучение и повишаване, и условията на труд[2]
- прилагането на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход[3]
- прилагането на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги[4]

Голяма част от важните понятия и принципи за прилагането на принципа на равното третиране вече са определени в гореспоменатите текстове. Това се отнася за понятия като "пряка и непряка дискриминация", "тормоз", "нежелано поведение" или "подбуждането към дискриминация", принципа на прехвърляне на тежестта на доказване от ищеца към ответника при съдебни производства и възпиращите но пропорционални санкции или защитата срещу виктимизация (неблагоприятно третиране на жертви на дискриминация, подали жалби или започнали съдебни производства).
Настоящото предложение за директива също включва тези основни правила.

Целта на настоящото предложение е да се разшири принципа на равното третиране, така че той да обхване нови области на обществения живот:

- социалната закрила, включително социалната сигурност и здравните грижи;
- социалните придобивки;
- достъпа до стоки и услуги, които са на разположение на обществото, в т.ч. до жилищното настаняване.

Докладчикът по становище предлага следните изменения:

Дискриминация въз основа на пола
Предложението за директива не включва основен елемент от ключово значение за политиката на равното третиране в областта на заетостта и достъпа до стоки и услуги: забраната на дискриминация въз основа на пола. Докладчикът предлага съответно разширяване на обхвата на директивата.

[1] 2000/78/ЕО, преработена през 2006 г.
[2] 2002/73/ЕО
[3] 2000/43/ЕО
[4] 2004/113/ЕО

Достъп до медиите
Достъпът до медиите остава проблематичен, особено за хората с увреждания. Според докладчика доставчиците на аудиовизуални услуги следва да обърнат повече внимание особено на положението на хората със слухови увреждания. Дигиталните аудиовизуални услуги разкриват технически възможности например за субтитрирането на телевизионни програми. Тази идея бе изразена от Парламента в негова Декларация за субтитрирането на всички програми на обществените телевизии в ЕС и следва да се стане част от директивата.

Достъп до образование
Предложението за директива подчертава принципа на субсидиарността и следователно широката автономия на държавите-членки в областта на образованието. Но въпреки това следва също така да се подчертае, че при формирането на съответните образователни политики, държавите-членки трябва да взимат предвид висшия принцип на равното третиране при достъпа до образование, макар че неравното третиране на основание на религия или вяра може да бъде приемливо особено в случая с религиозните училища.

Множествена дискриминация
Множествената дискриминация описва ситуация при която има едновременно отделни прояви на дискриминация на няколко различни основания.
Това понятие следва да бъде включено в директивата.

Преди всичко съдебната практика показва, че в повечето държави-членки не се осъзнава в достатъчна степен действителната дискриминация, на която са подложени жертвите на множествена дискриминация.

Изследванията показват, че жените от малцинствените групи са най-уязвими на множествена дискриминация. Обществената реалност изисква приемането на мерки, които да гарантират възможността за предприемането на правни действия срещу дискриминация на основа на пола и на увреждане.

ИЗМЕНЕНИЯ

Комисията по култура и образование приканва водещата комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи да включи в доклада си следните изменения:

Изменение 1

Предложение за директива
Заглавие

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Предложението за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация	Предложението за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст, сексуална ориентация ***или на пола***

Изменение 2

Предложение за директива
Съображение 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(3) Настоящата директива зачита основните права и спазва основните принципи, признати по-специално в Хартата за основните права на Европейския съюз. Член 10 от Хартата признава правото на свобода на мисълта, съвестта и религията; Член 21 забранява дискриминацията, включително основаната на религия или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация; а член 26 признава правото на хора с увреждания да се възползват от мерките, предназначени да осигурят тяхната независимост.	(3) Настоящата директива зачита основните права и спазва основните принципи, признати по-специално в Хартата за основните права на Европейския съюз. Член 10 от Хартата признава правото на свобода на мисълта, съвестта и религията; Член 21 забранява дискриминацията, включително основаната на религия или убеждения, увреждане, възраст***,*** сексуална ориентация ***или на пола***; а член 26 признава правото на хора с увреждания да се възползват от мерките, предназначени да осигурят тяхната независимост.

Изменение 3

Предложение за директива
Съображение 9

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(9) Поради това законодателството трябва да забрани дискриминацията,	(9) Поради това законодателството трябва да забрани дискриминацията,

основана на религия или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация, в редица области извън пазара на труда, включващи социалната закрила, образованието и достъпа и предоставянето на стоки и услуги, включително жилищното настаняване. Следва да се предвидят мерки за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания до обхванатите области.	основана на религия или убеждения, увреждане, възраст**,** сексуална ориентация ***или на пола***, в редица области извън пазара на труда, включващи социалната закрила, образованието и достъпа и предоставянето на стоки и услуги, включително жилищното настаняване, ***както и достъпа до медиите***. Следва да се предвидят мерки за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания до обхванатите области.

Изменение 4

Предложение за директива
Съображение 21

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(21) Забраната за дискриминация не бива да накърнява запазването или приемането от държавите-членки на мерки, насочени към предотвратяване или компенсиране на неудобствата, които може да претърпи или е претърпяла група лица по причина на тяхната религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация. Тези мерки могат да позволят съществуването на организации на лица с определена религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация, когато тяхната главна цел е подпомагането на специфичните потребности на тези лица.	(21) Забраната за дискриминация не бива да накърнява запазването или приемането от държавите-членки на мерки, насочени към предотвратяване или компенсиране на неудобствата, които може да претърпи или е претърпяла група лица по причина на тяхната религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст**,** сексуална ориентация ***или пол***. Тези мерки могат да позволят съществуването на организации на лица с определена религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст**,** сексуална ориентация ***или пол***, когато тяхната главна цел е подпомагането на специфичните потребности на тези лица.

Изменение 5

Предложение за директива
Съображение 23

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(23) Лицата, които са били обект на дискриминация, основаваща се на тяхната религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация, следва да разполагат с адекватни средства за правна защита. С цел да се предостави по-ефективно ниво на защита, сдруженията, организациите и другите правни субекти също трябва да имат правото да участват в процесуални действия, включително от името или в подкрепа на конкретна жертва, без да се накърняват националните процесуални правила за представителство и защита пред съдилищата.	(23) Лицата, които са били обект на дискриминация, основаваща се на тяхната религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст***,*** сексуална ориентация ***или пол***, следва да разполагат с адекватни средства за правна защита. С цел да се предостави по-ефективно ниво на защита, сдруженията, организациите и другите правни субекти също трябва да имат правото да участват в процесуални действия, включително от името или в подкрепа на конкретна жертва, без да се накърняват националните процесуални правила за представителство и защита пред съдилищата.

Изменение 6

Предложение за директива
Съображение 24

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(24) Правилата за доказателствената тежест трябва да бъдат адаптирани, когато е налице prima facie случай на дискриминация, а за да се приложи ефективно принципът на равно третиране, тежестта на доказване трябва да падне върху ответника, когато се представят доказателства за такава дискриминация. Независимо от това, не е задължение на ответника да доказва, че ищецът изповядва определена религия или убеждение, има определено увреждане, е на определена възраст ***или*** има определена сексуална ориентация.	(24) Правилата за доказателствената тежест трябва да бъдат адаптирани, когато е налице prima facie случай на дискриминация, а за да се приложи ефективно принципът на равно третиране, тежестта на доказване трябва да падне върху ответника, когато се представят доказателства за такава дискриминация. Независимо от това, не е задължение на ответника да доказва, че ищецът изповядва определена религия или убеждение, има определено увреждане, е на определена възраст***,*** има определена сексуална ориентация ***или пол***.

Изменение 7

Предложение за директива
Член 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Настоящата директива определя рамката за борба с дискриминацията, основана на религия или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация, с оглед прилагането в държавите-членки на принципа на равното третиране в други области, извън заетостта и упражняването на занятие.	Настоящата директива определя рамката за борба с дискриминацията, основана на религия или убеждения, увреждане, възраст, сексуална ориентация ***или на пола***, с оглед прилагането в държавите-членки на принципа на равното третиране в други области, извън заетостта и упражняването на занятие.

Изменение 8

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2 – буква б

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
б) проява на непряка дискриминация има, когато видимо неутрална разпоредба, критерий или практика биха поставили лицата с определена религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица, освен ако тази разпоредба, критерий или практика са обективно оправдани от законната си цел и средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими.	б) проява на непряка дискриминация има, когато видимо неутрална разпоредба, критерий или практика биха поставили лицата с определена религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст**,** сексуална ориентация ***или пол*** в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица, освен ако тази разпоредба, критерий или практика са обективно оправдани от законната си цел и средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими.

Изменение 9

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2 – буква б а (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	ба) проява на множествена

дискриминация има, когато едно лице е жертва на дискриминация, основана едновременно на два или повече от изброените в член 1 признаци и тези признаци имат кумулативен ефект.

Изменение 10

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2 – буква б б (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	бб) В случай на различно третиране на основание на повече от един от признаците, изброени в член 1, това различно третиране може да бъде оправдано само когато оправданието включва всички признаци на които се основава различното третиране.

Изменение 11

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2 – буква б в (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	бв) при прилагане на принципа на равно третиране Общността трябва, в съответствие с член 13 на Договора, да се бори срещу множествената дискриминация, която се основава на повече от един от признаците, изброени в член 13.

Обосновка

Понятието множествена дискриминация се въвежда за първи на Световната конференция на ООН срещу расизма, която се провежда през 2001 г. в Южноафриканската република и означава дискриминация на основание на повече от един признак (напр. дискриминация на жените от еврейски произход на основание на техния пол или на тяхната религия, или на двата показателя, взети заедно; или дискриминация на един мъж от кюрдски произход с хомосексуална ориентация на основание на етническия му произход или на основание на сексуалната му ориентация или на двата показателя, взети заедно).

Изменение 12

Предложение за директива
Член 3 – параграф 1 – буква г а (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	га) достъп до медиите.

Обосновка

Европейският съюз трябва да гарантира, че всички граждани имат еднакъв достъп до информация, медии, образование и продукти на културата. (виж също: Писмена декларация 0099/2007 за субтитрирането на всички програми на обществените телевизии в ЕС).

Изменение 13

Предложение за директива
Член 3 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. Настоящата директива се прилага без да се засягат отговорностите на държавите-членки по отношение на съдържанието на преподаването, дейностите и организацията на техните образователни системи, включително що се отнася до удовлетворяването на специални образователни потребности. Държавите-членки могат да предвидят разлики в третирането по отношение на достъпа до образователни институции на основата на религия или убеждения.	3. Настоящата директива се прилага без да се засягат отговорностите на държавите-членки по отношение на съдържанието на преподаването, дейностите и организацията на техните образователни системи, включително що се отнася до удовлетворяването на специални образователни потребности***; при достъпа до образование също не може да има дискриминация.*** Държавите-членки могат да предвидят разлики в третирането по отношение на достъпа до образователни институции на основата на религия или убеждения.

Обосновка

Европейският съюз трябва да гарантира, че всички граждани имат еднакъв достъп до информация, медии, образование и продукти на културата. (виж също: Писмена декларация 0099/2007 за субтитрирането на всички програми на обществените телевизии в ЕС).

Изменение 14

Предложение за директива
Член 5

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
С оглед гарантиране на пълно равенство на практика, принципът за равно третиране не е пречка за която и да било държава-членка да продължи да прилага или да приеме специфични мерки за предотвратяване или компенсиране на неравностойното положение, свързано с религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация.	С оглед гарантиране на пълно равенство на практика, принципът за равно третиране не е пречка за която и да било държава-членка да продължи да прилага или да приеме специфични мерки за предотвратяване или компенсиране на неравностойното положение, свързано с религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст***,*** сексуална ориентация ***или с пола***.

Изменение 15

Предложение за директива
Член 7 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите-членки осигуряват достъп до съдебни и/или административни производства, включително, когато те сметнат за целесъобразно, и до помирителни процедури, с оглед привеждане в изпълнение на задълженията по настоящата директива, за всички лица, които се считат за ощетени от неспазването на принципа на равно третиране спрямо тях, дори след като е прекратено отношението, относно което се твърди, че е проявена дискриминация.	1. Държавите-членки осигуряват достъп до съдебни и/или административни производства, включително, когато те сметнат за целесъобразно, и до помирителни процедури, с оглед привеждане в изпълнение на задълженията по настоящата директива, за всички лица, които се считат за ощетени от неспазването на принципа на равно третиране спрямо тях, дори след като е прекратено отношението, относно което се твърди, че е проявена дискриминация. ***Държавите-членки гарантират, че отделните основания за дискриминация няма да бъдат третирани поотделно.***

Изменение 16

Предложение за директива
Член 12 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите-членки посочват орган или органи за насърчаване на равното третиране на всички лица без оглед на тяхната религия или убеждения, увреждане, възраст ***или*** сексуална ориентация. Тези органи могат да бъдат част от агенции, натоварени на национално ниво със защитата на правата на човека или със закрилата на индивидуални права, включително правата, произтичащи от други актове на Общността, в т.ч. директиви 2000/43/ЕО и 2004/113/ЕО.	1. Държавите-членки посочват орган или органи за насърчаване на равното третиране на всички лица без оглед на тяхната религия или убеждения, увреждане, възраст**,** сексуална ориентация ***или пол***. Тези органи могат да бъдат част от агенции, натоварени на национално ниво със защитата на правата на човека или със закрилата на индивидуални права, включително правата, произтичащи от други актове на Общността, в т.ч. директиви 2000/43/ЕО и 2004/113/ЕО.

ПРОЦЕДУРА

Заглавие	Равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация
Позовавания	COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS)
Водеща комисия	LIBE
Становище, изказано от Дата на обявяване в заседание	CULT 2.9.2008
Докладчик по становище Дата на назначаване	Lissy Gröner 15.9.2008
Разглеждане в комисия	1.12.2008
Дата на приемане	20.1.2009
Резултат от окончателното гласуване	+: 25 –: 1 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Maria Badia i Cutchet, Ivo Belet, Guy Bono, Marie-Hélène Descamps, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Vasco Graça Moura, Lissy Gröner, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Mikel Irujo Amezaga, Ramona Nicole Mănescu, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Doris Pack, Zdzisław Zbigniew Podkański, Pál Schmitt, Hannu Takkula, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Gyula Hegyi, Nina Škottová, László Tőkés, Ewa Tomaszewska, Cornelis Visser
Заместник(ци) (чл. 178, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Maria Berger